

СТАНИСЛАВ ЛЕМ

ЗАВРЪЩАНЕ ОТ ЗВЕЗДИТЕ

Превод от полски: [Неизвестен], 1971

chitanka.info

Откъсът, който ви предлагаме, е част от първата глава на научнофантастичния роман „Завръщане от звездите“ от Станислав Лем. Главният герой Ел Брег, пилот на междузвезден кораб, се завръща на Земята след експедиция до звездната система Фомалхаут, продължила около 120 години земно време. Действието се развива вероятно в двадесет и втория век.

Исках да сложа крака си на стъпалото, но стълба нямаше. Между металическия корпус и перона зееше еднометрова цепнатина. Изгубил равновесие от изненадата, неловко подскочих и вече във въздуха почувствувах, че като че ли никакъв невидим поток ме подхваща отдолу, пренася ме през пустотата и меко ме спуска върху някаква бяла повърхност, която еластично се огъна. Навярно докато съм летял, съм изглеждал твърде нелепо, защото улових няколко весели погледа, насочени към мене. Бързо се обърнах и тръгнах покрай перона. Ракетата, с която долетях, лежеше в дълбока вдлъбнатина, отделена от перона с неоградена пустота. Нехайно се приближих към тази пустота и отново почувствувах как нещо еластично ме отблъсна от белия край. Исках да си изясня къде са източниците на тази странна сила, но се сепнах — това е вече Земята.

Човешкият поток ме увлече, тъпчех из тълпата, бутане ме от всички страни. Даже не видях както трябва колко е голяма тази зала. Впрочем една зала ли беше това? Никакви стени, бял, блестящ, втурнал се нагоре размах на невероятни криле, между тях — колони, създадени от главомайващ смерч. Какво е това? Устремени нагоре гигантски фонтани от някаква гъста течност, осветени отвътре с разноцветни прожектори? Не. Вертикални стъклени тунели, по които профучават броеници от автомобили с размазани от скоростта контури? Вече нищо не разбирах.

Площадката, на която се бяхме струпали, започна да се издига и далече долу видях двойни бели ленти, претъпкани с хора, и черни раззинати цепнатини около безпомощно застиналите корпуси на ракетите, подобни на нашата. Бяха десетки. Подвижният перон завиваше, забързваше, издигаше се към горните балкони. По тях като по немислими, лишени от всякаква опора виадукти, с шумолене и като издигаха внезапни вихри от човешки коси, пробягваха закръглени,

вибриращи от скоростта сенки, със слети в непрекъснатата искряща лента сигнални светлини; после повърхността, която ни носеше, започна да се разклонява, да се дели по невидими шевове, моята лента преминаваше през помещения, пълни със седнали и прави хора, обкръжени от безброй мънички искрици, като че ли палеха разноцветни бенгалски огньове.

Не знаех къде да гледам. Пред мене стоеше мъж в нещо пухкаво като кожа, което преливаше с метални блясъци, държеше под ръка жена в пурпурно. Роклята ѝ беше обсипана с огромни, като от паунова опашка очи и тези очи мигаха. Не, не ми се беше сторило; очите на роклята ѝ наистина се отваряха и затваряха. Лентата, на която стоях зад тази двойка, непрекъснато увеличаваше скоростта си. Зад мътнобелите стъкловидни плоскости непрекъснато изникваха разноцветно осветени проходи с прозрачни тавани, по които неуморимо вървяха стотици крака — на следващия, по-горния етаж; някакви неразбираеми машини — може би летящи — прорязваха дълбочината на пространството със свистящите си петна, понякога те се движеха накриво нагоре, понякога се устремяваха надолу, завинтвайки се в пространството. Но никъде не се виждаха нито релси, нито носещи опори на въздушна железница. Когато тези вихри спираха за миг стремителния си бяг, зад тях се появяваха огромни, величествено-бавни платформи с хора — като планиращи пристанища, които се издигаха, отдалечаваха и като че ли проникваха едно в друго, но това вече беше зрителна измама. Трудно беше да спра поглед на нещо неподвижно, защото, струваше ми се, че същността на всичко наоколо е именно движението и даже това, което отначало си помислих за криловиден свод, се оказа само... надвиснали един над друг балкони, над които сега възникваха други, още по-високи...

Известно време безволно позволявах на бялата пътека да ме отнася нанякъде, когато изведнъж ми дойде наум, че съм може би вече далече от космодрума и че този неправдоподобен пейзаж — като от криво, скочило за полет огледало — е самият град, а онзи град, който някога напуснах, съществува само в собствената ми памет.

— Извинете — докоснах рамото на застаналия отпред мъж, — къде се намираме?

Мъжът и спътницата му ме заоглеждаха. Вдигнатите им към мене лица изразяваха учудване. Надявах се, че причината е все пак

само ръстът ми.

— На полидука — каза мъжът. — Какъв стик имате?

Не разбрах нито дума.

— Още... на космодрума ли сме?

— Разбира се — каза той след пауза.

— А къде е... външният кръг?

— Пропуснали сте го. Трябва да дублирате.

— Най-добре е раст от Мерид — намеси се жената. Струваше ми се, че очите на роклята ѝ удивено се вглеждат в мене.

— Раст? — повторих безпомощно.

* * *

До самия край на терасата усетих най-сетне истински, хладен, чист вятър. До мене имаше свободна масичка. Седнах не особено удобно, с гръб към хората, като гледах в нощта. Долу, неочаквана и безформена, се простираше тъмнината и само някъде далече, много далече, на самия хоризонт, тлееха слаби огънчета, някак неуверени, като че ли не бяха електрически, а още по-далече небето беше промушено от хладни и тънки шпаги светлина, не знам — домове ли или някакви колони, бих ги взел за лъчи на прожектори, ако не бяха наметнати с дребна мрежа — така би изглеждал стъклен цилиндър с вкопана в земята основа и изчезващ нагоре в облаците, слой след слой, запълнен с изпъкнали и вдлъбнати лещи. Очевидно те бяха невероятно високи, около им се рояха някакви огънчета, ту пламваха, ту угасваха, тъй че от време на време създаваха около шпагите някакъв ореол, слабо оранжев, а понякога и почти бял. И всичко това — и близо, и далече — беше градът; мъчех се да видя улици, да ги отгатна, но мрачната и като че ли мъртва пустиня долу се разпростираше на всички страни, неосветена от нито един проблясък на светлина.

— Кол? — чух думата, казана очевидно не за пръв път, но едва сега разбрах, че се обръщат към мене.

Креслото се обърна преди мене. Отпред стоеше девойка на двайсетина години в небесен, плътно обгърнал тялото ѝ тоалет, раменете и гърдите ѝ тънеха в тъмносиня кожа, която ставаше надолу

все по-прозрачна, красивото, гъвкаво тяло напомняше статуетка от дишащ бронз.

— Какво ти е, Кол?

Приседна.

Стори ми се, че е малко пияна.

— Тука е скучно — каза след кратко мълчание.

— Нали? Да се спасяваме, Кол, а?

— Не съм Кол... — опитах се да кажа.

Почувствувах дъха ѝ. Ако и да беше пияна, едва ли беше от вино.

— Как така? — каза тя. — Кол си. Трябва да си. Нали всеки е кол. Да се спасяваме, а?

Ако поне знаех какво значи това!

— Добре — отговорих.

Тя стана. И аз станах от дяволски ниското кресло.

— Как го правиш? — попита тя.

— Кое?

Тя погледна краката ми.

— Мислех, че стоиш на пръсти...

Мълчаливо се усмигнах. Тя приближи, хвана ме под ръка и отново се учуди.

— Какво имаш в ръкава си?

— Къде? Тука? Нищо.

— Пееш — каза тя и лекичко ме бутна. Тръгнахме между масичките, а аз мислех какво може да означава „пееш“, може би „съчиняваш“?

Тя ме поведе към тъмnozлатната стена, върху която светеше знак, приличаше малко на цигулков ключ. Стената се разтвори, когато приближихме. Усетих полъха на горещ въздух.

Минахме под стръмен свод, който като че ли дишаше и преливаше от розов в карминен и от карминен в розов цвят, и излязохме на улицата. По-точно, помислих си, че това е улица, но тъмнината над нас наистина се стопяваше с всяка крачка, като че ли вървахме към бързо зазоряване. По-далече проплуваха продълговати, ниски силуети, също като автомобили, но аз вече знаех, че няма автомобили. Това сигурно беше нещо друго. Ако бях сам, щях да се упътя по тази широка магистрала, защото по-натам светеше надпис:

КЪМ ЦЕНТЪРА; само че вероятно това съвсем не значеше центърът на града. Впрочем вече позволих да ме водят.

Девојката вървеше бързо, като потропваше с токетата си, и изведнъж възкликна, като видя неоново лице с пулсираща руменина, което непрекъснато се облизваше с комично изплезения си език.

— О, бонси! Искаш ли бонс?

— А ти? — попитах.

— Струва ми се, че да.

Влязохме в малка бляскава зала. В стените се виждаха малки ниши с маси. Когато приближихме до една от тях, от двете страни се появиха седалки, като че ли изникнаха от стената. Седнахме един срещу друг, момичето удари с два пръста по металната покривка на масата, от стената изскочи никелирана лапичка, хвърли пред нас две малки чинийки и с две мълниеносни движения ги напълни с белезникава маса, която веднага започна да побронзовява, стана на пяна и изстина; едновременно започнаха да потъмняват и самите чинийки. Девојката зави чинийката си като палачинка и започна да яде.

— О — каза тя с пълна уста, — даже не подозирах, че толкова съм огладняла.

Последвах примера ѝ. Този бонс не ми приличаше по вкус на нищо познато. Хрускаше между зъбите като пресен хляб, но веднага се разтрошаваше и се стапяше в устата; кафявата маса, загърната в него, беше пикантно подправена.

— Още? — попитах, когато тя довърши своя бонс.

Тя се усмихна и поклати глава. На излизане пхна ръцете си в малка, облицована с плочки ниша — вътре нещо шумеше. Направих същото. Струя въздух се плъзна с гъделичкане по пръстите ми; ръцете ми станаха чисти и сухи.

— Къде да идем? — попита девојката. Все още ме държеше под ръка. Забави крачките си. Лента червена светлина се плъзна по лицето ѝ.

— Където искаш.

— Тогава да вървим у нас. Няма нужда да вземаме глидер. Близо е.

Тръгнахме направо. Къщи все още не се виждаха, а вятърът, който долиташе от тъмнината, от храстите, беше такъв, като че там се

разстилаше голо поле. Около космодрума, в самия център? Странно. Вятърът носеше слаба миризма на цветя и аз я поглъщах жадно.

После се оказахме върху подвижна пътека, застанахме един до друг — странна двойка. Светлина изскачаше от някакви тесни вертикални цепнатини, разположени ниско над земята. Хич не можех да разбера имат ли нещо общо с уличното движение и с неговото регулиране.

Девојката внезапно слезе от подвижната пътека, но само за да премине върху друга, която хукна стръмно нагоре. Изведнъж излетях някъде високо, въздушното пътешествие продължи сигурно половин минута и свърши на една площадка, осеяна със слабо ухаещи цветя — бяхме се изкачили на тераса или на балкон на някаква потънала в тъмнината къща, също като че ли по монтиран на стената ѝ конвейер. Девојката се гмурна в дълбочината на балкона, а аз, вече свикнал с тъмнината, долавях в нея огромните силуети на съседните здания, без прозорци, тъмни, като измрели, защото липсваше не само светлина — не се дочуваше никакъв звук освен рязкото съскане, с което профучаваха по улицата онези черни машини; след неоновата оргия в космодрума това очевидно предназначено затъмнение и отсъствие на неоновите реклами ме поразих, но нямаше време да се замислям. „Къде си? Идвай!“ — чух шепот. Виждах само бледното петно на лицето ѝ. Тя вдигна ръка към вратата, вратата се разтвори, но това не беше стая, подът бавно заплува заедно с нас. „Тука и крачка не можеш да направиш самичък — помислих си. — Странно, че още имат крака“, — но това беше жалка ирония, родена от непреставащото ми объркване, от усещането, че всичко, което става с мене вече няколко часа, е нереално.

Бяхме в нещо като голяма зала или може би коридор, широк, почти тъмен — само ъглите на стените, покрити с ленти луминесцентна боя, светеха слабо. В най-тъмния ъгъл девојката отново докосна с разтворената си длан металическата плочка върху вратата и влезе първа. Замижах; почти празната стая беше ярко осветена — девојката вървеше към следващата врата; като се приближих до стената, тя внезапно се разтвори, разкривайки полици, отрупани с безброй метални бутилчици. Стана така неочаквано, че без да искам, спрях.

— Не ми плаши шкафа — каза девојката от съседната стая.

Влязох след нея.

Мебелите бяха като излети от стъкло; фотьойлчета, ниско диванче, мънички масички — в техния полупрозрачен материал бавно кръжаха рояци светулки, които изведнъж се разбягваха, после се сливаха в ручейчета, които циркулираха в крачетата и облегалчиците като бледозелена, пронизана от розови отблясъци лъчиста кръв.

— Защо стоиш?

Тя беше в дъното на стаята. Един фотьойл се разтвори, за да ни послужи. Това беше непоносимо...

Още като влязох, ми се стори, че отсрещната стена е стъклена и че виждам през нея друга стая, пълна с хора, като че ли там имаше някакъв прием, но хората бяха неестествено високи — и изведнъж разбрах, че цялата стена е телевизионен екран. Звукът беше изключен: вече седнал, видях огромно женско лице, все едно че някаква гигантска негърка поглеждаше в стаята през прозореца; устните ѝ мърдаха, тя говореше нещо и обици, големи колкото чинии, се поклащаха с брилянтов блясък.

Наместих се по-удобно. Девойката внимателно ме оглеждаше. Вече не ми изглеждаше пияна. Може би и по-напред ми се беше сторило.

— Как се казваш? — попита тя.

— Брег. Ел Брег. А ти?

— Наис. На колко години си?

„Интересни обичаи — помислих си. — Е, какво толкова, сигурно така е прието.“

— Четирсет, защо?

— Не, нищо. Мислех, че си на сто.

Усмихнах се.

— Нека да са сто, щом искаш.

„Най-смешното е, че това е истина“ — помислих си.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 1/1971 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.